

Rapport 16 van commissie 7 inzake bezwaar tegen een aanwijzing van deputaten kerkorde en kerkrecht (11.16)

5 De kerkenraad van Urk-Maranatha heeft bezwaar tegen een schrijven van deputaten kerkorde en kerkrecht aan de classis Zwolle en verzoekt de synode goedkeuring te onthouden aan dit deel van het werk van deputaten. Het is uitzonderlijk dat een kerkenraad bij de generale synode bezwaar aantekent tegen de handelwijze van een deputaatschap. Wanneer onderling overleg onvoldoende aan bezwaren tegemoetkomt, is dat kerkordelijk echter wel de juiste weg.

10 De classis Zwolle heeft zich tot deputaten kerkorde en kerkrecht gewend 'met het verzoek om hulp bij het gesprek met de kerk van Zwolle'. Deputaten willen daar niet op ingaan en stellen dat de beslissing aan de classis is. Vervolgens noemen zij twee mogelijkheden: de classis 'verdraagt/gedoogt' een standpunt of de classis spreekt uit dat de kerk zich moet
15 voegen en dat anders de geloofsbrieven niet meer aanvaard kunnen worden. De kerkenraad van Urk-Maranatha heeft bezwaar tegen de suggestie dat gedogen/verdragen als mogelijkheid genoemd wordt. Het gaat in dit geval naar zijn overtuiging om een zaak die Schrift en belijdenis raakt en het is in strijd met de kerkorde.

20 Uw commissie heeft met deputaten doorgesproken over deze briefwisseling. Deputaten geven aan dat de formulering 'dragen' beter was geweest dan 'verdragen/gedogen'. Zij willen niet in de positie komen dat zij een beslissing gaan nemen die thuishoort op een kerkelijke vergadering. Deputaten bedoelden daarom aan te geven dat de beslissing bij de classis ligt en dat deputaten daar geen rol in hebben. De classis moet zich uitspreken of iets
25 ingaat tegen Schrift en belijdenis. In de volgorde van de twee keuzes die deputaten zien hebben zij geen rangorde willen aangeven. Deputaten erkennen dat zij duidelijker hadden kunnen aangeven dat hier geen sprake was van een advies en dat het woord nu aan de classis is. Deputaten gaven aan dat zij de brief aan de classis Zwolle nu niet meer zo zouden schrijven en dat ze hun brief van 26 september over de geloofsbrieven (zie onder)
30 zien als een rechtzetting.

Uw commissie acht het terecht dat deputaten buiten het bedoelde gesprek op de classis Zwolle wilden blijven. Het is immers niet de taak van deputaten kerkorde en kerkrecht om een classis hierin bij te staan. Als de classis in deze situatie hulp wil, ligt het voor de hand
35 deputaten art. 49 K.O. te vragen. Het antwoord van deputaten is op de classis Zwolle blijkbaar opgevat als een advies met twee gelijkwaardige opties. Zo hebben deputaten het niet bedoeld, maar de verwarring is wel begrijpelijk. Terecht wijst de kerkenraad van Urk-Maranatha er in de briefwisseling op dat onze kerkorde de mogelijkheid om zich niet te voegen in kerkelijke besluiten niet kent. De taak van deputaten is om de *naleving* van de
40 kerkorde te bevorderen (aldus hun instructie).

Het had meer voor de hand gelegen als deputaten op twee andere elementen hadden gewezen, namelijk (1) op datgene wat de GS van 2013 en 2016 hebben overwogen over de positie van kerkenraden die moeite hebben met het besluit over homoseksualiteit en de verhouding tussen de visie van een plaatselijke kerkenraad en een besluit van de kerken als
45 geheel; (2) op de oproep van de generale synode van 2016 tot onderling gesprek en geduld. De stelling van deputaten dat het na afwijzing van de revisieverzoeken ophoudt ('Dan houdt het op: de plaatselijke kerk voegt zich in de besluitvorming of gaat naar de classis. '; 11.16/2r37-38) gaat te snel voorbij aan genoemde oproep.

In het gesprek met deputaten is uw commissie duidelijk geworden dat deputaten zelf ook betreuren dat hun schrijven aanleiding heeft gegeven tot verwarring. Op bovengenoemde punten is de communicatie minder gelukkig geweest; dat erkennen deputaten zelf ook. Het gaat uw commissie daarom te ver om de goedkeuring aan een deel van het werk van deputaten te onthouden. Het is wel goed dat de classis Zwolle kennisneemt van bovenstaande gedachtewisseling om verder misverstand te voorkomen.

Uw commissie betreurt het wel dat deputaten niet rechtstreeks aan de kerkenraad van Urk-Maranatha kenbaar hebben gemaakt dat hun schrijven aanleiding heeft gegeven tot verwarring en dat ze deze brief nu niet meer zo zouden schrijven.

Naschrift: vervolg

In het gesprek met de commissie gaven deputaten aan dat zij zich inmiddels verder bezonnen hebben op hun opmerking over het niet aanvaarden van geloofsbrieven. Zij zijn tot de conclusie gekomen dat dit geen kerkordelijk geijkte weg is: deze mogelijkheid is niet beschreven in de kerkorde en het enige voorbeeld uit de kerkgeschiedenis bracht veel ongelukken met zich mee. Een classis zal altijd de geloofsbrieven moeten accepteren, maar vervolgens kan er wel gesprek nodig zijn over hoe de geloofsbrieven zich verhouden tot het handelen van een kerkenraad. Als een classis uiteindelijk moet handelen met een kerkenraad, is de weg van art. 79-80 K.O. de aangewezen weg, waarbij een kerkenraad kan worden afgezet.

Na dit gesprek met de commissie hebben deputaten aan alle classes een brief gestuurd (d.d. 26 september 2019) over het aanvaarden van geloofsbrieven. Daarin schreven ze echter alleen dat het niet aanvaarden van geloofsbrieven naar hun overtuiging geen begaanbare weg was. De onderbouwing daarvan was zeer beperkt. Deputaten gaven in hun brief niet aan welke weg de kerken dan wel hadden te gaan.

Deze brief van deputaten heeft in verschillende classes vragen opgeroepen. Ook uw commissie had er echt moeite mee dat slechts een deel van het gesprek met de commissie was weergegeven. Uw commissie heeft hier met deputaten over gesproken en deputaten hebben uitgesproken dat de gang van zaken hen spijt.

Naderhand hebben deputaten een notitie opgesteld waarin zij de kwestie van de geloofsbrieven grondig uitwerken. Bij deze notitie had uw commissie wel een aantal vragen, waarover met deputaten gesproken is. Dit valt echter buiten het bestek van dit rapport. Deputaten en de hoogleraar kerkrecht hebben uw commissie duidelijk gemaakt dat het niet aanvaarden van geloofsbrieven geen bestaande route is in de kerkorde (in tegenstelling tot de weg van art. 79-80 K.O.) en dat dit juridisch geen stand zou houden. De vraag hoe de kerken kunnen of moeten handelen met kerkenraden die kerkelijke besluiten en appels naast zich neerleggen, zal verder aan de orde moeten komen in het rapport over vrouw en ambt. Terecht hebben deputaten opgeroepen om inzake dit onderwerp geduld te betrachten tot de synode zich nader heeft uitgesproken.

Voorstel tot besluit

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. het bezwaar van de kerkenraad van Urk-Maranatha tegen een schrijven van deputaten kerkorde en kerkrecht aan de classis Zwolle;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord de bespreking op de vergadering;

constateert
dat het bezwaar wettig ter tafel is;

overweegt

- 5 1. dat de kerkenraad van Urk-Maranatha bezwaar maakt tegen de suggestie van deputaten dat een classis het kan verdragen/gedogen wanneer een kerkenraad zich niet conformeert aan de uitspraken van de GS inzake homoseksualiteit en homoseksuele relaties;
- 10 2. dat deputaten aangeven dat de formulering ‘dragen’ beter zou zijn dan ‘verdragen/gedogen’;
3. dat deputaten geen advies hebben willen geven en niet een beslissing wilden nemen die thuishoort op een kerkelijke vergadering;

is van oordeel

- 15 1. dat deputaten terecht buiten het genoemde gesprek op de classis wilden blijven, omdat dit op het terrein van de taakgroep homoseksualiteit of deputaten art. 49 K.O. ligt;
2. dat het schrijven van deputaten beter had moeten aansluiten bij wat de GS met betrekking tot homoseksualiteit en homoseksuele relaties heeft uitgesproken inzake de omgang met kerkenraden die moeite hebben met dit besluit;
- 20 3. dat het schrijven van deputaten duidelijker had moeten zijn, zoals zij zelf ook erkennen, maar dat het te ver gaat om de goedkeuring aan dit deel van hun werk te onthouden;

en besluit

- 25 1. uit te spreken dat met de toelichting van deputaten en hun erkenning dat hun schrijven duidelijker had moeten zijn, alsmede de overwegingen uit dit rapport de verwarring voldoende is opgelost;
2. van dit besluit en het rapport van de commissie kennis te geven aan de kerkenraad van Urk-Maranatha en de classis Zwolle.

30

A. Versluis, rapporteur